

– Ta'tilda ham gazetamizni miriqib o'qiymiz, – deydi Shahzoda.  
– Yaxshi ham yillik obuna bo'lgan ekanmiz. Har seshanba ustozimiz gazetani tarqatganlariga havas qilib, boshqalar ham yozilishdi, – deydi poytaxtdagi 274-maktabning 6-sinf o'quvchilari.



# Tong YULDUZI

O'zbekiston Respublikasi bolalar va o'smirlar gazetasi

Gazeta 1929-yil 1-avgustdan chiqqan boshlagan

2008-yil  
24-mart  
N:13  
(66658)

## BAHORGA O'XSHAYDI BOLALIK

– Tabiatning eng go'zal fasli bahorni bolalikka o'xshataman. Bolalik ham shunday, beg'uborlik, go'zallik, erklik faqatgina unga yarashadi. Jondan aziz bolajonlarimizni bahor bayrami – Navro'z shodiyonasi bilan qutlayman. Farzandlarimizga porloq orzular, saodatli kunlar hamroh bo'lsin!

Cheksiz hurmat bilan: Senator, Bosh vazir o'rinbosari, O'zbekiston Xotin-qizlar qo'mitasi raisi Svetlana INOMOVA

Ko'ngillarning taskini sizlar,  
Lobar, zukko Zulfiya qizlar!

## SHOIRAGA EHTIROM

Qanchadan-qancha buyuk mutafakkirlar, olim-u fuzalolar, ahli donishlarga beshik bo'lgan ona yurtimizda yana bir xayrli ishga qo'l urildi. Ko'klamoyning ilk kunida, poytaxtimizning so'lim go'shalaridan birida bahor va baxt kuychisi deya e'zozlanadigan ardoqli shoiramiz Zulfiya-xonim haykali qad rostladi. O'zbekiston xalq rassomi, haykaltarosh Ravshan Mirtojiev yaratgan haykalda shoiraga go'yo: «Izzat topdim, shu-da, bir yashash» deyayotgandek, iqtidorli izdoshlarini kuzatib, mamnun va xotirjam tin olib, o'zbek she'riyatining ishonchli qo'llarda ekanligiga guvoh bo'layotgandek tasavvur qoldiradi kishida.

Bahoroyini hamma sog'inadi. Lekin ijod ahli uni o'zgacha intiqlik bilan kutadi, nazarimda. Bu o'z

hayoti davomida ikki inson umrini yashay olgan, ikki qalb tug'yonini kuylashga o'zida kuch topa olgan hassos shoiramiz Zulfiya sog'inichining ko'klam sog'inchisi bilan uyg'unlashib ketganidir balki. Shunday kezlarda Zulfiya-xonim qizlari dillarga taskin beradi.

Bu mukofotga da'vogarlar soni yildan yilga ortib bormoqda. Qizlarimiz adabiyot va san'at, sport va madaniyat, qo'yingchi, barcha sohalarida o'zlarini sinab ko'ryaptilar. O'tgan davr mobaynida yurtimizda millionlab iqtidorli qizlar ichidan 126 nafari ushbu mukofotga loyiq topildi.

Yaqinda Zulfiya nomidagi Davlat mukofotining 2008-yilgi sovrindorlarini O'zbekiston Respublikasi Xotin-qizlar qo'mitasi raisi Svetlana Inomova qabul qilib, ularni mukofot bilan qutlar ekan, bu loyar qizlarning har birini yana-da fidoyi, vatanparvar bo'lishga undadi. Dunyo davlatlarining hech birida iqtidorli qizlarga bu qadar g'amxo'rlik va e'zoz ko'rsatilmayotganligini, o'zbek qizlarining hech kimdan kam emasliklarini alohida ta'kidladi.

(2-betga qarang)



# SHOIRAGA EHTIROM

An'anaga ko'ra, bu nufuzli, ayni damda o'ta mas'uliyatli mukofot sovrindori bo'lgan qizlarimiz bilan tanishtirib borishni maqsad qildik:

**Nozimaxonim XOLIQOVA**, Farg'ona viloyatidan. Ta'lim yo'nalishi bo'yicha Zulfiya mukofoti sovrindori:

–Men ana shunday iqtidorli qizlar safidan o'rin olganimdan mamnunman. Bu albatta bizga faxr va g'urur baxsh etadi. Shunday yuksak mukofotni olishim «Yoshlar yili»ga to'g'ri keldi. Bu esa meni yana-da ruhlantirdi. Ushbu mukofotni oqlab, izlanishda davom etishga va'da beraman.

**Sevara ALIMJONOVA**, Namangan viloyatidan. Ta'lim yo'nalishi bo'yicha Zulfiya mukofoti sovrindori:

–1800 nafar iqtidorli qizlar orasidan saralangan 14 nafar qiz ichida borligimdan baxtiyorman. Buni barcha izlanishlarim samarasi deb o'ylayman.

Istardimki, yurtimizdagi har bir yigit-qiz hamisha yuksaklikka intilib, eng yuqori cho'qqilarni zabt etishsin.



Aziz o'quvchilar, yodingizda bo'lsa, gazetamizning avvalgi sonlaridan birida Alisher Navoiy nomidagi Nafis san'at litseyi 11-sinf o'quvchisi Yulduz Fayziy «Zulfiyaxonim qizlari» ko'rik-tanlovining respublika bosqichida ishtirok etish huquqini qo'lga kiritgani haqida xabar qilgandik.

«Zulfiya» nomidagi Davlat mukofotining bu yilgi sovrindorlari safida Yulduzxonning ham borligini eshitib, behad quvondik.

Poytaxtdagi 295-maktabning quyi sinflarida o'qib yurgan chog'laridayoq undagi she'riyatga bo'lgan ishtiyoqni payqagan maktab direktori, bu qiz juda iqtidorli ko'rinadi, deya ko'tarib olganini u hayajon bilan xotirlaydi.

Hozirgi kunda «Ko'nglim», «Ko'nglima orzular solgan qishlog'im» kabi she'riy to'plamlari chop etilgan Yulduzxon ustози Hoshimjon Ahmedov, maktab-internat rahbari Sobirjon Mamadaliyevlar bildirgan ulkan ishonchni oqlash uchun astoydil izlanyapti. «Zulfiya» nomidagi Davlat mukofoti sohibasi bo'lishi esa zimmasidagi mas'uliyatni yana-da oshirdi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Islom Karimovning qaroriga binoan a'lo xulqi, zukkoligi, o'qishdagi muvaffaqiyatlari va tashabbuskorligi bilan noyob iste'dodini namoyon etayotgan hamda adabiyot, madaniyat, san'at, fan va ta'lim sohalaridagi alohida yutuqlari uchun Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahrining quyidagi iqtidorli qizlari Zulfiya nomidagi Davlat mukofoti bilan taqdirlandilar:

**Mambetirzayeva Nesibeli Muhammedsadikovna** – Qoraqalpog'iston Davlat universiteti qoshidagi 1-akademik-litseyning 3-kurs talabasi, **Rustamova Rushona Bahramjonovna** – Andijon muhandislik-iqtisodiyot institutining 2-kurs talabasi, **Rahmonova Umida Erkinovna** – Buxoro viloyati, Romitan tumanidagi 41-ixtisoslashtirilgan maktab-internatning 11-sinf o'quvchisi, **Hamraqulova Yulduz Oybekovna** – Jizzax politehnika institutining 2-kurs talabasi, **Abbosxonova Nilufarxon Abbosxon qizi** – Qarshi Davlat universitetining 2-kurs talabasi, **Bekbutayeva Sarvinoz Shavkatovna** – Navoiy viloyati, Navbahor tumanidagi 17-umumiy o'rta ta'lim maktabining 11-sinf o'quvchisi, **Alijonova Sevara Ulug'bek qizi** – Namangan viloyati, Uchqo'rg'on tumanidagi 6-ixtisoslashtirilgan maktab-internatining 11-sinf o'quvchisi, **Amonova Rushana Ravshanovna** – Samarqand viloyati, Jomboy tumanidagi 23-umumiy o'rta ta'lim maktabining 9-sinf o'quvchisi, **Isaqova Maftuna Abdulkarimovna** – Sirdaryo viloyati, Guliston tumanidagi 27-ixtisoslashgan maktab-internatining 11-sinf o'quvchisi, **Saydaliyeva Gulniso Umidaliyevna** – Termiz Davlat universiteti qoshidagi Termiz akademik-litseyining 3-kurs talabasi, **Abdumannopova Durdona Abdimajid qizi** – Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti qoshidagi akademik-litseyining 2-kurs talabasi, **Xoliqova Nozimaxon Shuhratjon qizi** – Farg'ona viloyati, Rishton tumanidagi 27-umumiy o'rta ta'lim maktabining 11-sinf o'quvchisi, **Umirova Gulnoza Zakirbayevna** – Xorazm viloyati, Urganch shahridagi 5-umumiy o'rta ta'lim maktabining 9-sinf o'quvchisi, **Fayziy Yulduz Ravshan qizi** – Alisher Navoiy nomidagi «Nafis san'at» yo'nalishiga ixtisoslashtirilgan respublika maktab-internatning 11-sinf o'quvchisi.

Davlatimizning yuksak mukofotiga sazovor bo'lgan qizlarga o'qishda, hayotda va ijodiy-ijtimoiy faoliyatlarida muvaffaqiyatlar tilaymiz.

## O'GIT

Buvijonim yaxshilar,  
Uyimizning naqshilar.  
Ertak aytib berarlar,  
Meni yaxshi ko'rarlar.

– Foyda keltir xalqingga,–  
deydilar menga doim.  
Ularning so'zlarini,  
Tasdiqlab turar oyim.

Albatta buvimlarning,  
So'zlarini yod qilgum.  
Xalqimga, vatanimga,  
Men sodiq farzand bo'lgum.

## BAHOR

Bahor mitti qizaloq,  
Quyosh bilan chopadi.  
O'ynashib bekinmashoq,  
Meni tezda topadi.

Yuguramiz, yelamiz  
Kapalak-la quvlashib.  
Birga qo'shiq aytamiz,  
Yomg'irlarda quvnashib.

Suluv-yashil dalalar,  
Bizga juda yoqadi.  
Ochilgan gul, lolalar,  
Mehr bilan boqadi.

Shunday ajib bahor bu,  
O'zi mitti qizaloq.  
Yugurganda ko'ylagi,  
Hilpirar misli bayroq.

Mahliyo EGAMSHUKUROVA,  
S.Rahimov tumanidagi 24-maktabning  
5-sinf o'quvchisi

## QAYSI PARTADA O'TIRGAN YAXSHI?

Bu savolga Toshkent viloyati, Chinoz tumanidagi 15-maktabning 9-sinf o'quvchilari o'z fikr-mulohazalarini bildirdilar:

**Davron QORABOYEV:** – 1-2-partada o'tirgan ma'kul. Sababi, 1-partadan doska yaxshi ko'rinadi. Ko'pincha a'lochi o'quvchilar 1-partada, uy vazifasini tayyorlamay kelganlar esa oxirgi partada o'tirib olishadi. Lekin men uchun qaysi partada o'tirish emas, yaxshi bilim olish muhimroq.

**Kamola RAHMONOVA:** – Meni ustozimiz qaysi partaga o'tkazsalar, o'sha partada o'tiraman. Chunki o'qituvchining gapi men uchun qonun.

**Azim RAIMBEKOV:** – Qaysi partada o'tirishimdan qat'iy nazar, a'lochi o'quvchi bilan o'tirishni xohlayman. Oldingi partalarda o'tirgan o'quvchilarni o'qituvchilar doimo darsga tayyor deb o'ylaydilar. Shuning uchun ham ularga ishonadilar.

**Umid NORQULOV:** – Menimcha, 2-3-partada o'tirish kerak. O'qituvchining aytgan gaplarini yaxshi tushunib olish sinfda o'tirgan barcha o'quvchining asosiy vazifasidir.

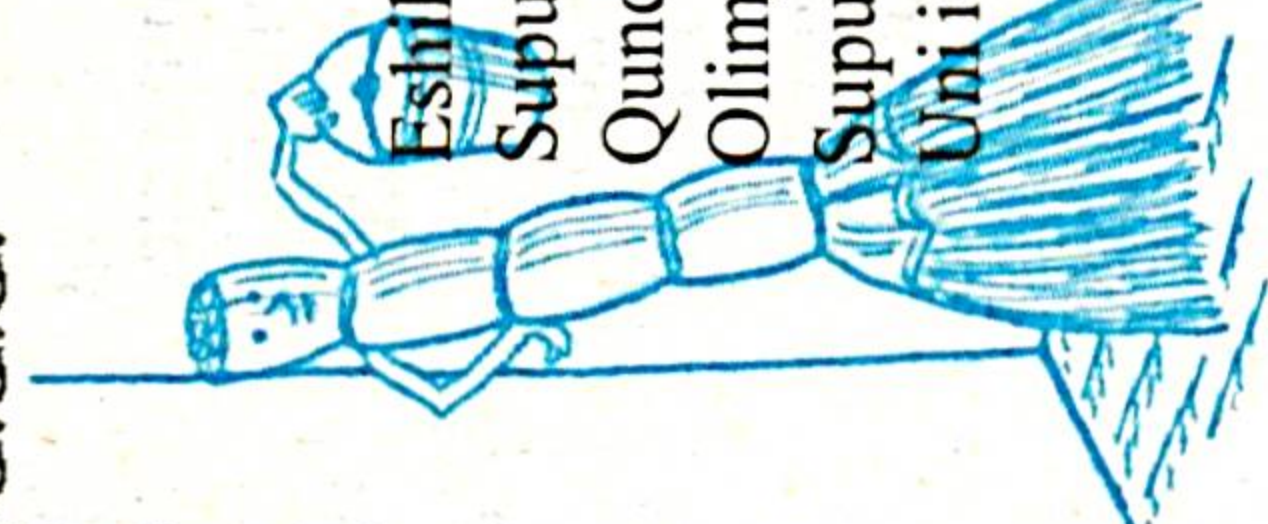
**Maftuna NURMATOVA:** – Nimagadir o'quvchilar 1-partada o'tirishni xohlamaydilar. Faqat darsga tayyor bo'lib keladigan a'lochilargina oldingi partalarda o'tiradilar.

**Kamola MAHAMMEDOVA:** – Men uchun qaysi partada o'tirish muhim emas. Asosiysi, yaxshi bilim olsam bo'lgani. Bir sinfda o'qigandan keyin, qayerda o'tirishdan qat'iy nazar, bir-birimizni hurmat qilsak, bas.

Albatta, dars vaqtida ustoz beradigan saboq birinchi partada yoki oxirgi partada o'tirgan o'quvchilarga birdek yetib borishi tabiiy. Muhimi, o'quvchi butun e'tiborini, fikr-xayolini jamlab, o'qituvchi bergan bilimlarni o'zlashtirib olsa bo'lgani.

Munozara uchun mavzu

## SUPURGI



Eshikning ortida, beli bog'langan  
Supurgi yotibdi, ishga chog'langan.  
Qunduzoy, Yulduzoy uni xushlamas,  
Olimjon bo'lsa-chi, bir bor ushlamas.  
Supurgi yap-yangi, mayin, muloyim,  
Uni ishlatadi birgina oyim.

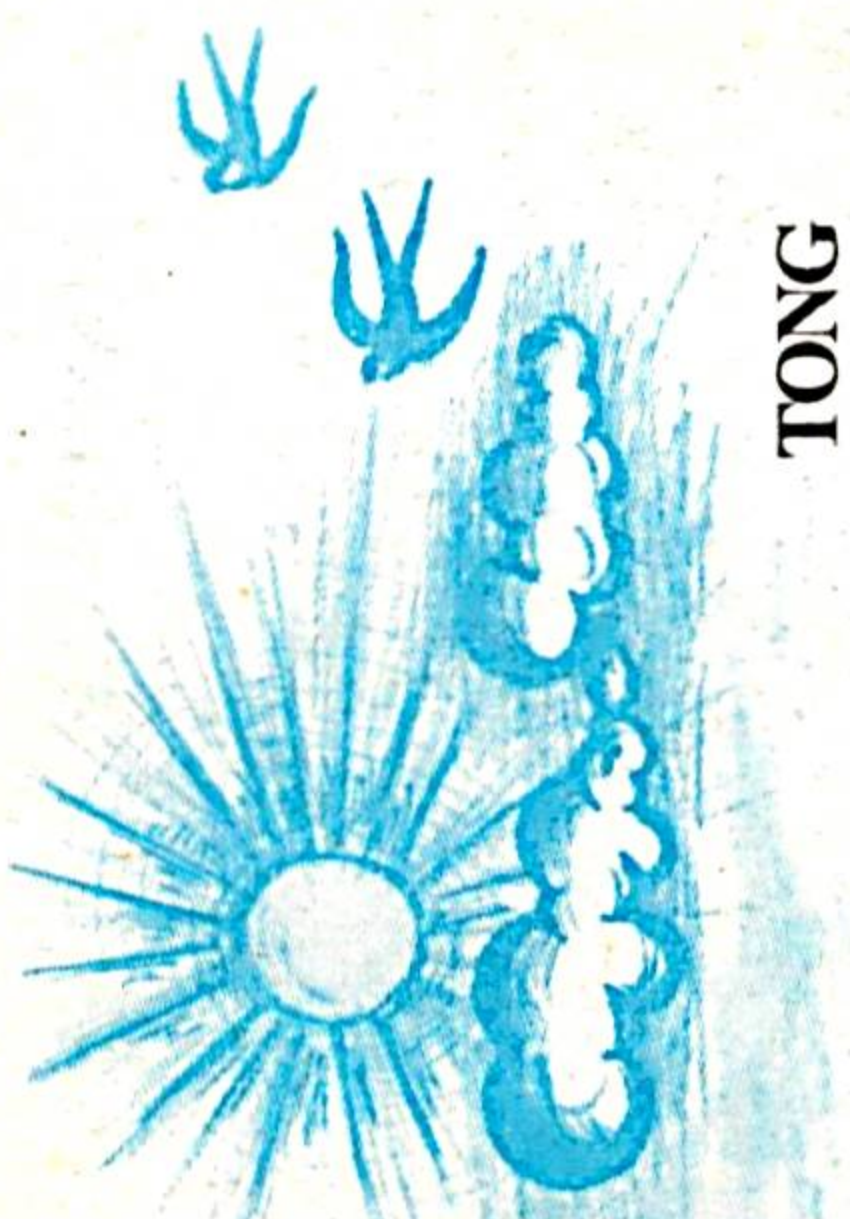
## AYBIM NIMA?

Varaq edim,  
Yaraqlardim.  
Nor-chi, boplab,  
Yozdi chaplab.  
G'ozning iziday,  
O'qiy olmay.  
Ko'ngli to'lmay,  
G'ijmlab yirtidi.  
Labin burib,  
Shart burilib,  
Irg'itib ketdi.



16

## TONG



Tong oqardi misoli,  
Buvimning oq ro'moli.  
Yuzlarimni siladi,  
Mayin, iliq shamoli.  
Qichqirishib xo'rozlar,  
Kumush tongda uyg'otar.  
Ko'rolmay tong jamolin,  
Dangasa uxlab yotar.

## ANDISHA

Biz chiroyli,  
Paxta gulli  
piyolamiz.  
«Oling, oling»,-  
qilishsa gar,  
uyolamiz.



15

## SUHBAT

Jaranglaydi to'p kosa  
Suhbati qizg'in rosa:  
- Oppoq, toza, chinnimiz,  
Maqtayapmiz kimni biz?  
Mehnatsevar bolani  
Ozoda qiz Lolani.  
Oshxonada zo'r tartib,  
Choynak, kosani arib  
Avval taxlar avaylab,  
Keyin ketadi o'ynab.  
- Oq chinnimiz chindan biz?!  
Ranjiyapmiz kimdan biz.  
Yegach oshini Davron,  
Yig'ishtirmas dasturxon.  
Qimmatoy qilganda ish,  
Doim keltirar tashvish.  
Darz ketamiz, kemtikmiz,  
Eh, kamayib ketdik biz.  
Berishganda e'tibor,  
Bo'lmas edik buncha xor!

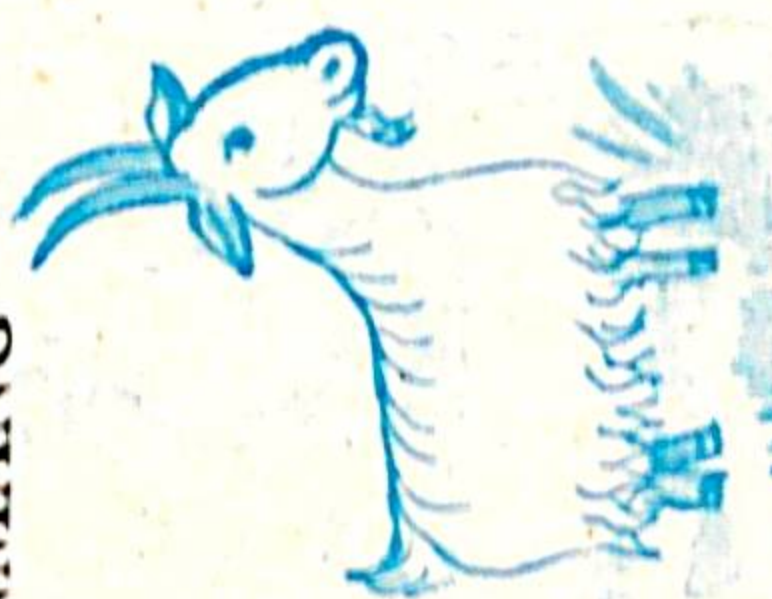
8

## O'ZIM TOPAMAN

Qishin-yozin kuchugim,  
Yechmaydi po'stinini.  
Nega qishda daraxtlar  
Yechib tashlar to'nini?  
Oy gohi yoy, goh lagan,  
Sochilib ketgan yulduz,  
To'rt faslga yil bo'lingan,  
Almashar tun-u kunduz.  
Xohlayman ko'p bilishni,  
Savollarim behisob.  
Bilib olay o'qishni,  
O'zim topaman javob.

## XAVOTIRLANMANG

Uzunquloq uloqman,  
Dikirlayman, quvnoqman.  
Olmang aslo xavotir,  
Hamma bilan inoqman.



32

## KELINOYIMI

Kelinoyim,  
Kelinoyim.  
So'zi shirin  
Xo'p muloyim.  
Har kun tongda  
Salomini  
Qilmas kanda  
Rozi oyim.  
Nonushaga  
Zo'r ishtaha.  
Qaymoq, qand-qurs,  
Tayyor choyim.  
Turib sahar,  
Solsang nazar,  
Hovli toza,  
Chinnidayin.  
Oyim, dadam:  
«Balli, bolam!»-  
deya xursand,  
Bo'lar doim.

7



## VATAN

Vatan nima? Boshpara,  
Sen tug'ilgan nuxrona.  
Quyosh yanglig' mehr-la,  
Bag'riga olgan ona.

Vatan nima? Qishlog'ing,  
Jo'shqin soying, toshlog'ing,  
Tog'-u dasht, keng dalalar,  
Bol mevali gul bog'ing.

Vatan nima? Tili bir,  
Yaxshi-yomon kuni bir.  
Bor-u yo'qqa holi bir,  
Ahl-inoq elingdir.

24

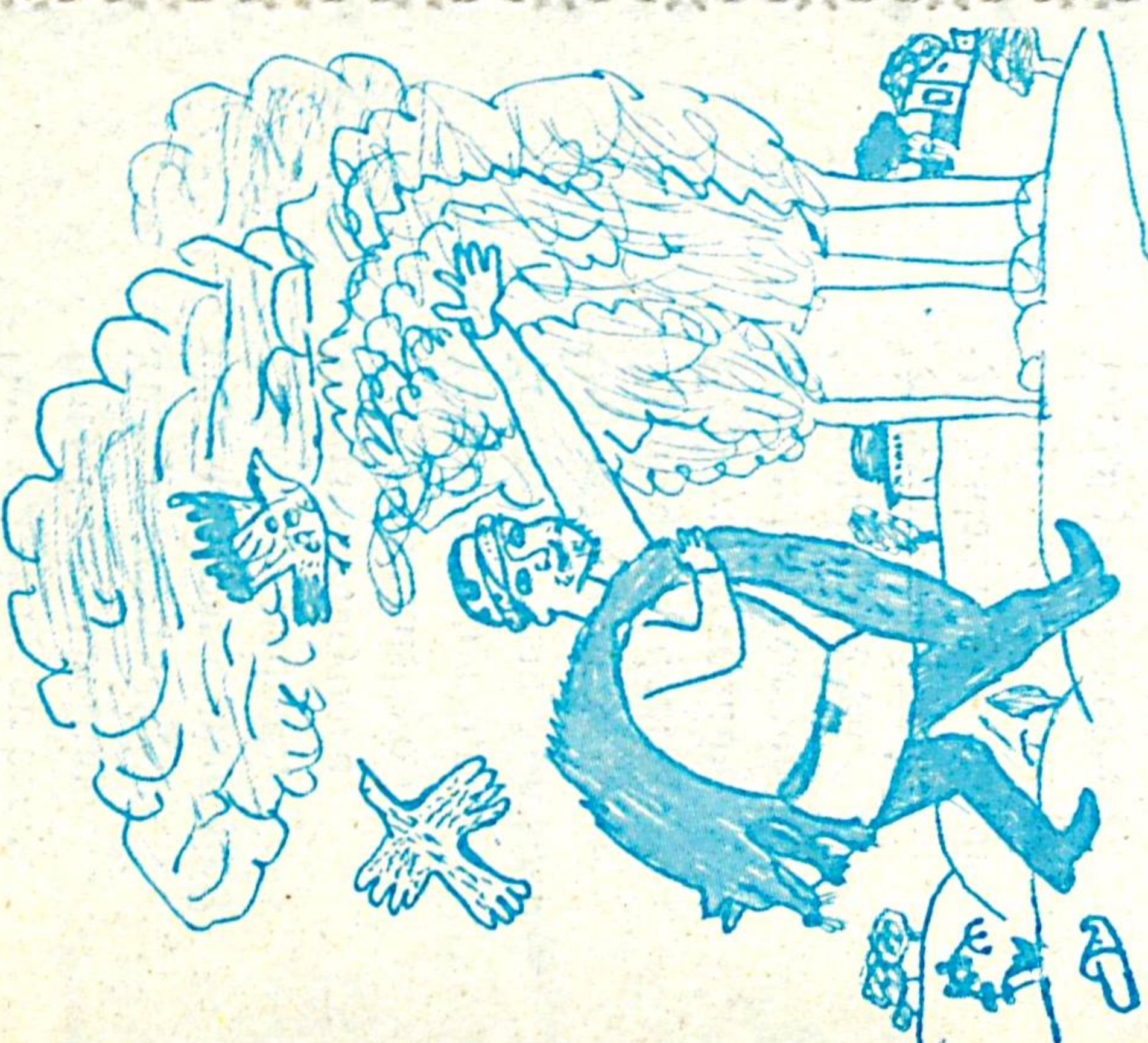
Toshpo'lat Xolmat uzog  
yillardan buyon bolalar uchun  
qalam tebratib kelayotgan  
ijodkorlardan biri. Tili ravon,  
sodda, quvnoq she'rларini  
nafaqat kichiktoylar, balki  
kattalar ham zavq bilan  
o'qishadi. She'rларida yakun,  
qissadan hissa bor, ertaklari  
ezgulikning yomonlik ustidan  
tananasi muqarrarligini  
o'quvchiga yana bir bor eslatadi.  
Toshpo'lat Xolmatga ijodiy  
barkamollik tilab, she'rларidan  
kitobcha qildik. Umid qilamizki,  
bu mitti kitobcha ham  
javoningizdan munosib o'rin  
oladi.



qirg'ish chizig'i

# NONDAY AZIZ

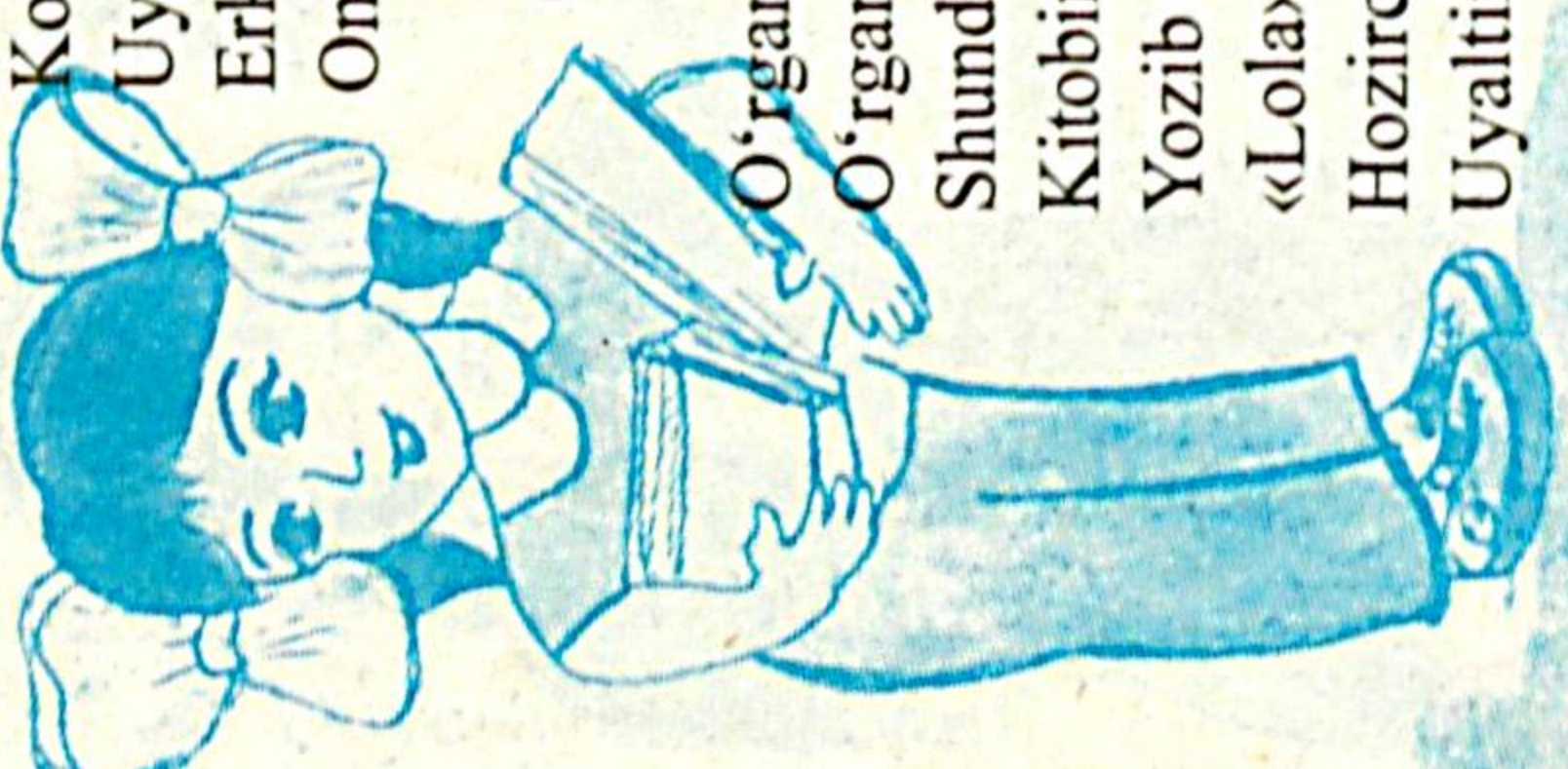
(She'rlar, ertak va topishmoqlar)



17 - yil  
Tong yulduzi» kutubxonasi

## UYG'OTAR

Oyim har kun ertalab,  
Uyg'otadi ukamni.  
Oyimlarday erkalab,  
Kim uyg'otar ko'klamni?  
Ko'klamoyim kelinchak,  
Uyg'onadi vaqtida.  
Erkatoyi boychechak,  
Omon bo'lsin baxtiga.



## O'RGANIB OLDIM

O'rganib oldim «A»ni,  
O'rganib oldim «B»ni.  
Shunday o'rganyapman men,  
Kitobim «Alifbe»ni.  
Yozib beray «Ona» deb,  
Hozircha shu yetarli,  
Uyaltirmang «yana» deb.

9

## TOPISHMOQLAR

Buvimlarga suyanchiq,  
Bobomlarga suyanchiq.  
Uyga kirganda ular,  
Eshik ortida qolar.

(H223)

\*\*\*

Novdasi taralganday,  
Tok uchun yaralganday.  
Egiluvchan ishkombop,  
Qanday daraxt, ukam, top?

(To1)

52



## VIJDON AZOBI

Tokchadagi to'p piyola,  
Yerga tushib sinibdi.  
Mushuk bo'ldi bahona,  
Adham ko'ngli timbdi.  
So'ng qiyaldi vijdoni,  
Yerdan uzmas nigohin.  
Ichin mushuk timnadi,  
Aytolmasdan gunohin.



## AKANG-DAKANG MEN BORMAN

Jo'jalarga g'amxo'rman,  
Tovuqlarga sardorman.  
Ular yurar bexatar,  
Akang-dakang men borman.  
Ovozim xush, jarangdor,  
Qichqirsam bas, tong otar.  
Tirik jonni uyg'otar,  
Akang-dakang men borman.  
Toza atlas libosim,  
Do'stlarga zo'r ixlosim,  
Urishqoqlar yo'qolsin,  
Akang-dakang men borman.

17



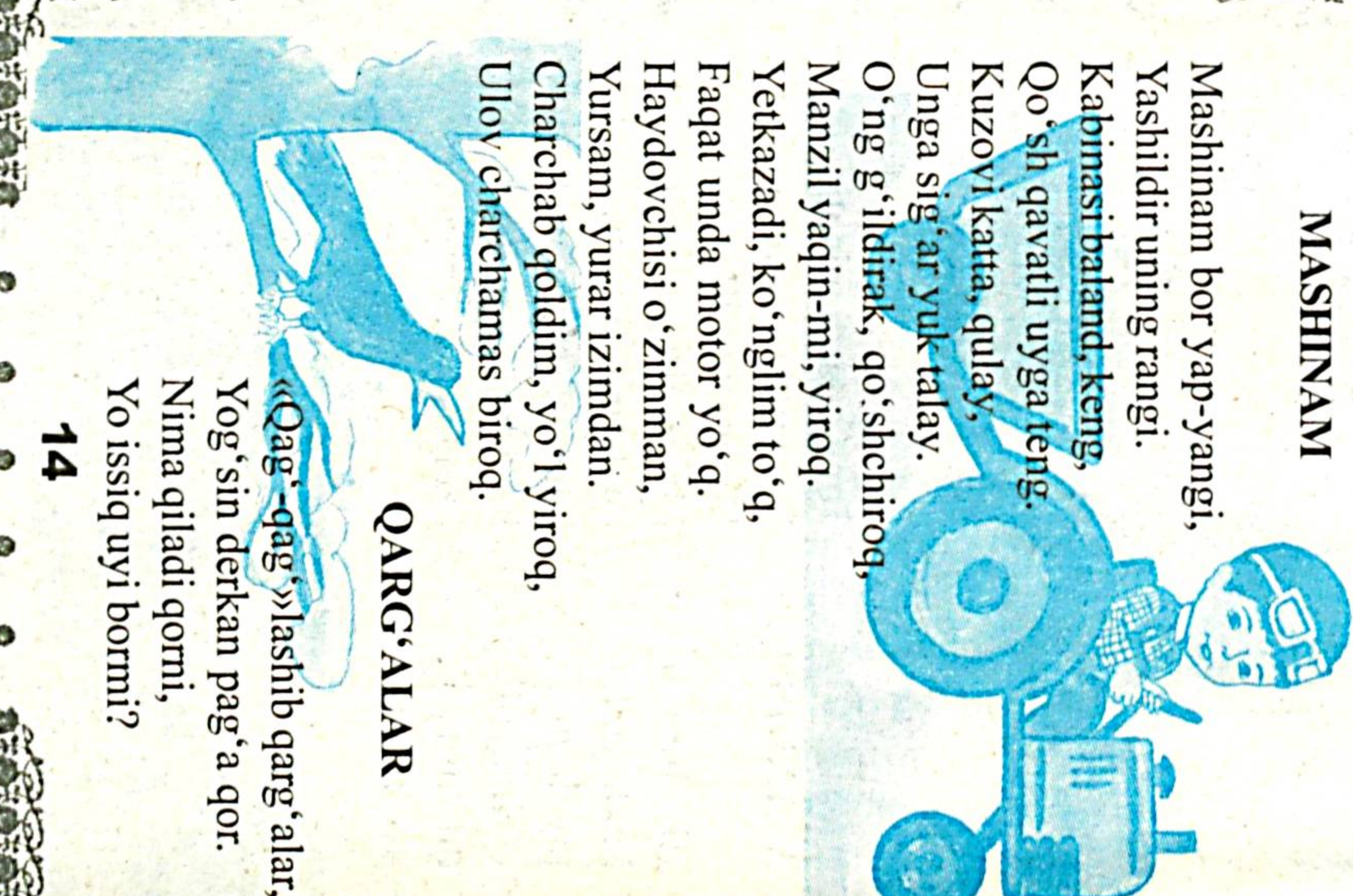
## MASHINAM

Mashinam bor yap-yangi,  
Yashildir uning rangi.  
Kabinesi baland keng,  
Qo'sh qavatli uyg'a teng.  
Kuzovi katta, qulay,  
Unga sig'ar yuk talay.  
O'ng g'ildirak, qo'shchiroq,  
Manzili yaqin-mi, yiroq.  
Yekazadi, ko'nglim to'q,  
Faqat unda motor yo'q.  
Haydovchisi o'zimman,  
Yursam, yurar izimdan.  
Charchab goldim, yo'l yiroq,  
Ulov charchamas biroq.

## QARG'ALAR

«Qarg-qarg»lashib qarg'alar,  
Yog'sin derkan pag'a qor.  
Nima qiladi qorni,  
Yo issiq uyi bormi?

14



qirg'ish chizig'i

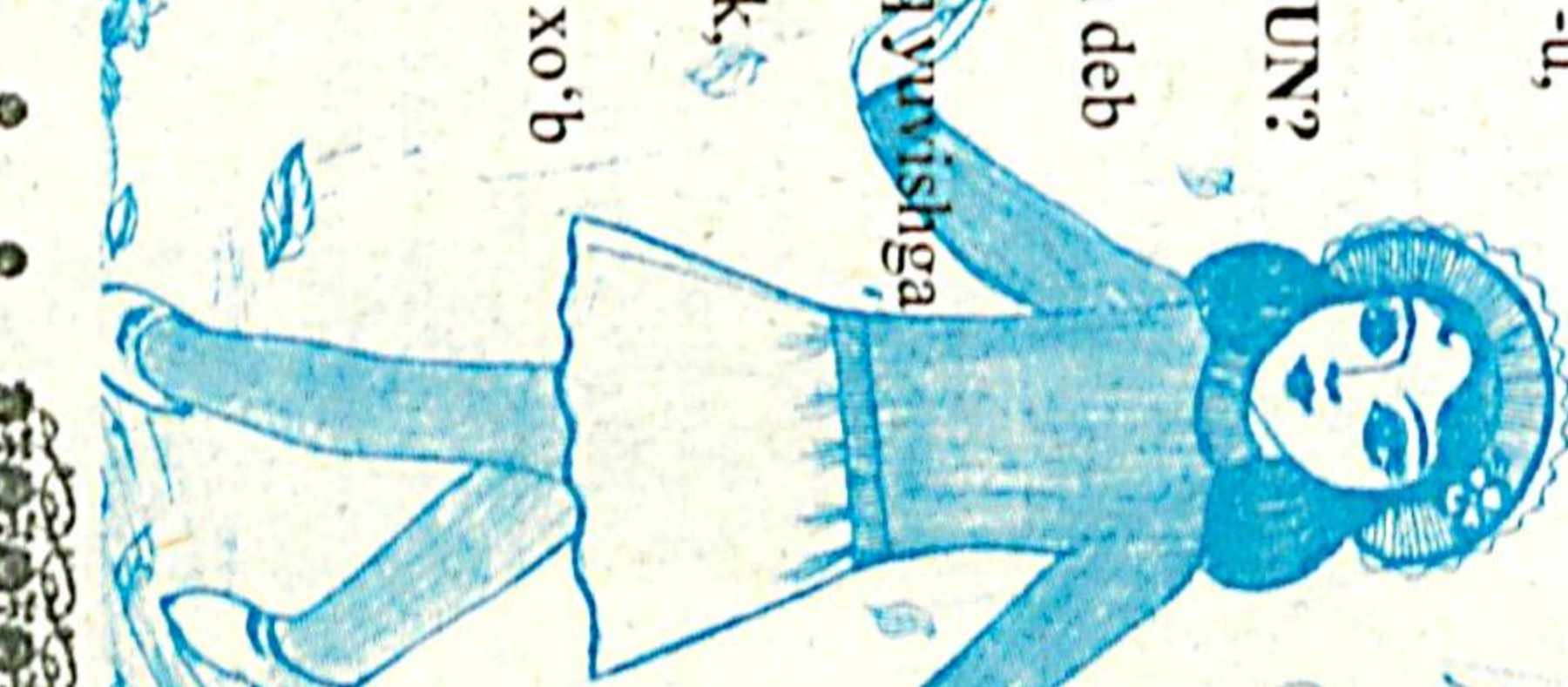
## HULKAR

Ustin yopib allalar  
Qo'g'irchog'in.  
- U'Xlang, - deya koyiydi  
g'oz, toychog'in.  
Sekin-asta pasayib,  
Alla to'xtar.  
O'yinchoqlar uyg'og'u,  
Hulkar uxlar.

## NIMA UCHUN?

Rahmat olay oyimdan deb  
chagqon Lola,  
Yeng shimarib paypoq yurishga  
kitishdi.  
O'yijonin yangi ko'yalak,  
paypoq to'la,  
Tog'orani ko'rib, afti xo'b  
bunishdi.

9



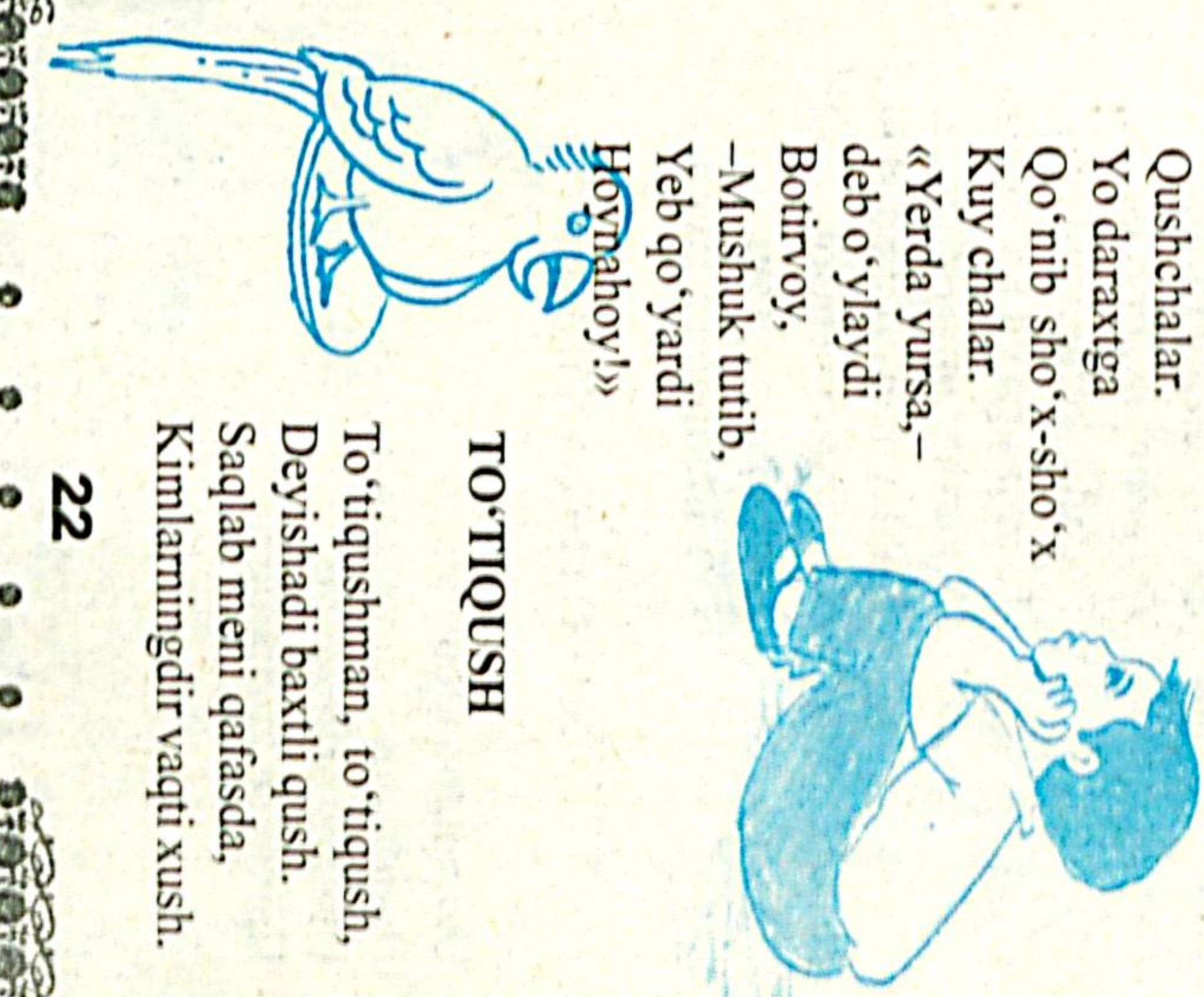
## BOTIRVOYNING O'YLARI

Moviy ko'kda  
Erkin uchar  
Qushchalar.  
Yo daraxtga  
Qo'nib sho'x-sho'x  
Kuy chalar.  
«Yerda yursa,-  
deb o'ylaydi  
Botirvoy,  
-Mushuk tutib,  
Yeb qo'yardi  
Hoynahoy!»

## TO'TIQUUSH

To'tiqushman, to'tiqush,  
Deyishadi baxtli qush.  
Saqlab meni qat'asda,  
Kimlamingdir vaqti xush.

22



## CHAQMACHAQAR

Chaqmachaqar,  
Olov yoqar.

Chaqimchilar  
Kinga yoqar?

Yolg'on so'zlab,  
Manfaat izlab.

Do'stni do'stga  
Yurar tezlabb.

DO'ST

Suyunadi – suyunsang,  
Kuyunadi – kuyunsang.  
Gar qoqilsang suyardi,  
Qorachig'day ayaydi.

Shunday sodiq do'stim bor,  
Ko'ngli ochiq, beg'ubor.  
Xulqida yo'q kam-u ko'st,  
Shunday bo'lsin barcha do'st.

13

## JIRAF

Bo'yni uzun, gap o'g'risi,  
Deganlardan xafaman.  
Bo'ynim cho'zib, men to'g'risi  
Yeguliklar topaman.

Qushday yelsam g'amim bor,  
Qo'rqqoq qo'ymang nomimni.  
Tutqich bersam, g'animlar  
Oladilar jonimni.

HAYRAT

To'ni beqasam,  
Taruzni so'ydim.  
Eti qip-qizil,  
Asal deb qo'ydim.

Mazali ta'mni  
qayoqdan olgan?  
Qanday rang-barang,  
bo'yolib qolgan?

10

## QILMISHIGA YARASHA

Olahakka hakkasan,  
Ayt-chi, kimga yoqasan?  
O'ying – shumlik, o'g'rilik,  
Shuning uchun yakkasan.

JAVOB

Xo'tikvoyni boyloddim  
O'tsiz ohurga arang,  
«Xap senimi?» deb poylab,  
Tepmoqchi bo'ldi, qarang.

12

## FAXRLANISH

Demang kichik Dilnoza,  
Yuzim, qo'lim top-toza.  
Bobom, buvim alqaydi,  
Maqto'v kimga yoqmaydi?!

Ammo yotmay erkalab,  
Uyg'onaman ertalab.

Hozir yetti yoshdaman,  
Bog'cha qizmas, boshqaman.

Urirtmay oyimni,  
Tayyorlayman choyimni.

Qilib bo'lgach nonushta,  
Otlanaman o'qishga.

Do'stman kitob-oftobga,  
Qatnayapman maktabga!

18

## O'ZBEKISTON VATANIM

Bog'lar bag'rida uyim,  
Hovlim gul-gul chamanzor.  
Tog'larimda konlar mo'l,  
Dalalarim paxtazor.

Daryolarim Amu, Sir,  
Zardir sahroda qunim.  
Qorako'lim mashhurdir,  
Mehmondo'stlik udumim.

Harorati bag'ringda  
O'sdim, po'lat rang tanim.

Quyosh suyg'an hur diyor –  
O'zbekiston Vatanim.

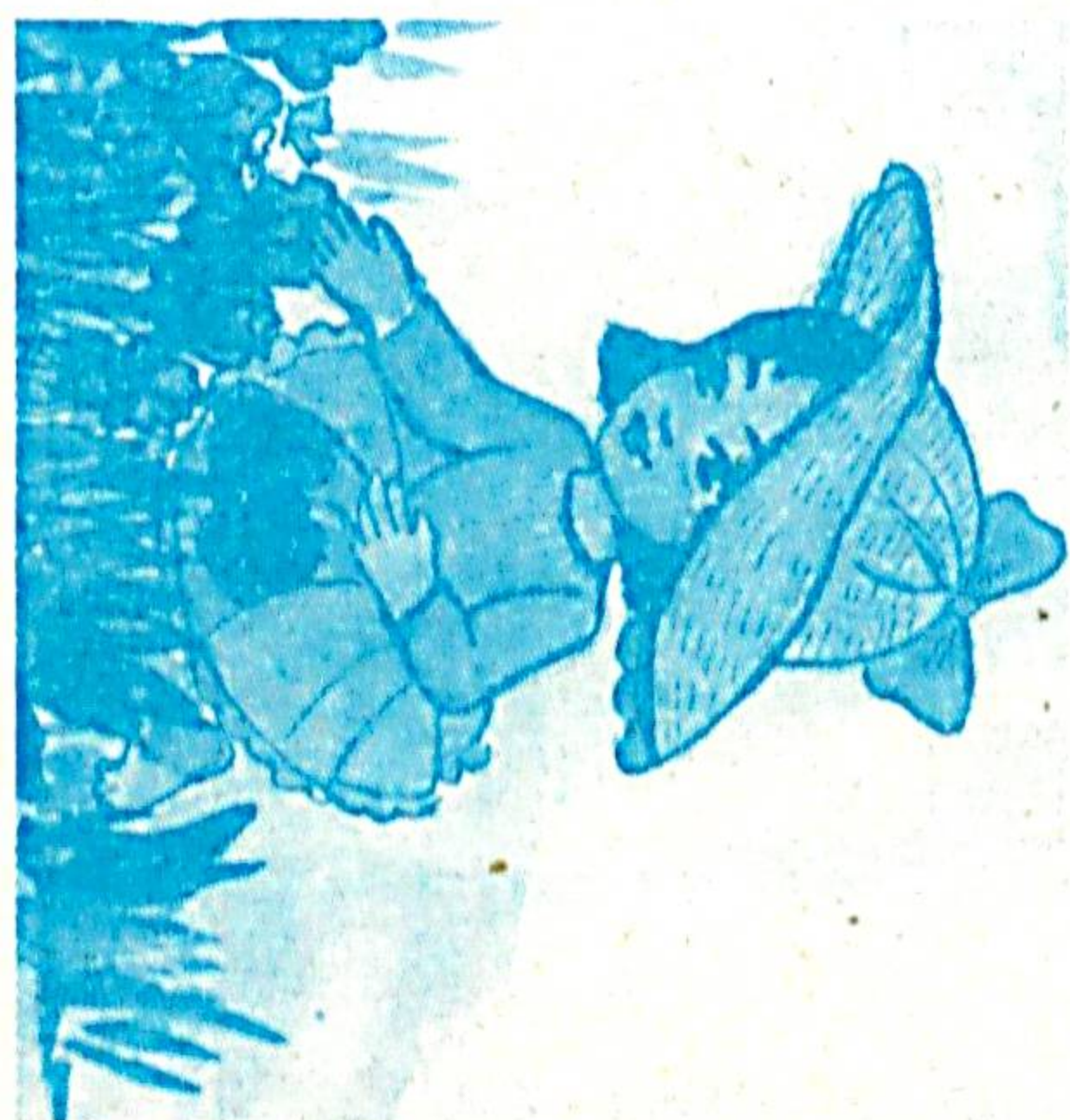


2

## ASALARI VA RISOL

Gulga qo'ndi  
aslati.  
Ko'rib Risol  
kedi nari.

Ari nektar  
izlar edi.  
– Cho'chitmaylik  
bizlar, – dedi.



5

Ich teshik, oddiy qamish,  
Puflasang, kuy taratar xush.

Uzunquloq, temir tuyoq,  
Ot emas u, o'xshash biroq.  
Tog'-u cho'lda qulay ulov,  
Faqat minsang tinmas oyoq.

Jajji qanoti tinmas,  
Pirillab qo'nim bilmas.  
Ifos, toza tanlamas,  
Unga tekin bo'lsa, bas.

26



Sen yog'li qatigga kon.  
Olapar bilib qolsa,  
Sho'rim quriydi rosa.  
Boshimni qilgin ozod,  
Unutmayman umbod.  
Qovoqvoy gapni uqmas,  
Tulki boshidan chiqmas.  
Chidolmasdan og'riqqa,  
Tulkivoy o'idi do'qqa:  
«Tugadi endi sabr,  
Qilma o'zingga jabr.  
Bir urib pachoq-pachoq,  
Qilib tashlayman shu choq.  
O'linga bo'lma xumor,  
Yaxshisi, qo'yib yubor».  
Do'qqa beparvo qovoq,  
Yolvorsa solmas quloq.  
Qovoqni urar yerga,  
U-chi, sinmaydi nega?  
Boshi qotar tulkining,  
Holi juda kulgili.  
Iloj topmasa yomon,  
Boshi qolmaydi omon.

29



## YOMON XULQ

A'lloch bola Zamon,  
Hamмага o'rtaq har on.  
Uy ishin ko'chirimas,  
Bu xulqi juda yomon.

## ERKATOY

Erkatoyini erkalatsang,  
Tokchaga chiqar.  
Kelar bo'lsang gar ko'chadan,  
Qo'lingga boqar.  
Qo'llaringni bo'sh ko'rsa u,  
Sovg'a-salomsiz,  
Ko'z yoshlari daryo bo'lib  
Sel bo'lib oqar.  
Quvonsin deb keltirsang,  
Turli o'yinchoq.  
Birin bersang o'zgaga,  
Tutib xiqichiq.  
Qovog'idan qorlar yog'ar,  
So'ng, ahvol chatoq.

19



## NEGA?

Ukol olib,  
Davolanib  
yurgandim.  
Cho'milolmay  
Suv bo'yida  
turgandim.  
Xunor sepib  
Muzday suvni  
Ketma-ket.  
Suza ketdi  
Degandayin:

«Quvib yeti»  
Men bilan u  
Bats boylashga  
cho'chirdi.  
Nega bugun  
Kapalagim  
uchirdi?

12



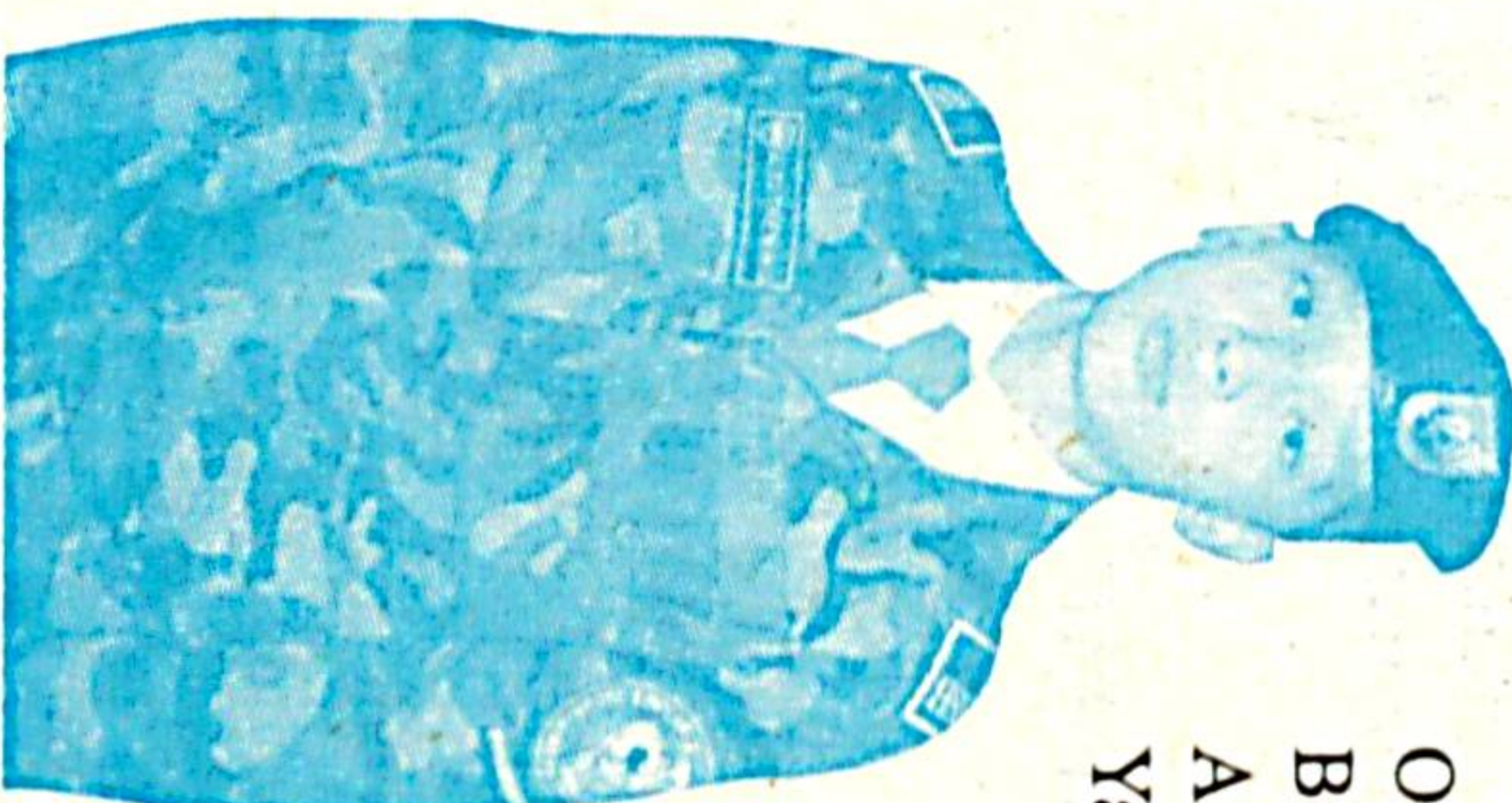
qirg'ish chizig'i

## AKAM

Harbiy xizmatdan akam  
Keldi, bayram chinakam.  
Initizor kutish odat,  
Askarlarni hamma vaqt.

Oddiy askar bo'lsa ham  
Bizda aziz-qahramon.  
Askarlar bor xotirjam,  
Yashayapmiz, tinch omom!

11



## ILTIMOS

Vovallasam, qo'l siltib,  
Bee'tibor qaramang.  
Agar go'shtini mushuk yeb  
Ketsa, meni qarg'amang.

## SHOSHQALOQ

Shoshqaloq ulov,  
Otib shataloq.  
Oshdi umbaloq,  
Shoshqaloq pashsha,  
Qilib xarasha,  
Chertki yer boshga.  
Shoshqaloq To'ra,  
Yeyman deb g'o'ra,  
Boshida g'urra,  
Shoshqaloq yozdi.  
Tuzadi-buzdi,  
Oxir yer chizdi.  
Shoshqaloq shoshib,  
Yo'ldan adashib,  
Yurar bosh qashib.

20



28

Qo'raga asta yetib,  
Bo'yini bir gaz etib.  
Hovliga tashlab nazar,  
Ko'ribdi, qovoq turar.  
O'ylar: «Kimdir unutgan,  
Bunda qoldirib ketgan».  
Ayyorning joni kirdi,  
Qovoq yoniga bordi.  
Boshini suqdi sekin,  
Qaymoqli qatiq tekin.  
Hammasini tushirdi,  
Qormini xo'p shishirdi.  
Mazza qildi u rosa,  
So'ngra ketayin desa...  
Boshiga bo'lib qalpoq,  
Chiqmay qolibdi qovoq.  
Tulkivoy netsin, hayron,  
O'zini urdi har yon.  
Sakradi, yumaladi,  
Yaladi, timdaladi.  
Ketolmasdan hech yoqqa,  
Yolvoribdi qovoqqa:  
— Ey qovoqjon, qovoqjon,

3

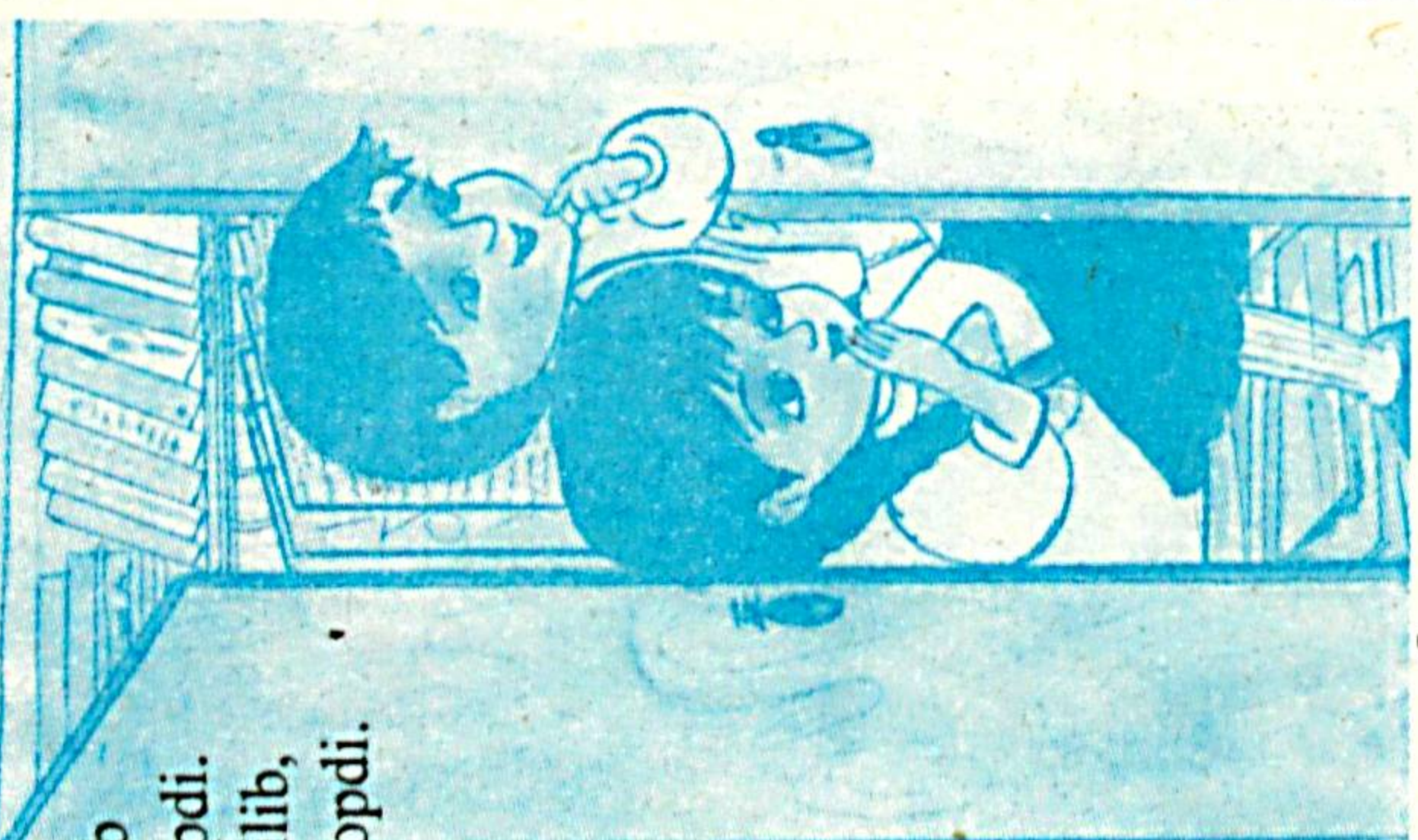
## SHAMOL

Terlab, horib turganda,  
Shamol essa mayin xush.  
Charchoq qolmaydi tanda,  
Rohat bo'lur, ko'ngil xush.  
Shamol borki, dil xushlab  
«Viz-viz» kuylar parragim.  
Moviy ko'kda shox tashlab,  
Qushday o'ynar varragim.  
Ko'nglimizni shod aylab,  
Gullar hidin sochadi.  
Faqat kir yoysa oyim,  
Har yon sochib, qochadi.

## ISHI VAJOJO

Ochilib-yopilish  
Eshikning ishi.  
Nojo, ya ish qilsang,  
Keladi g'ashi.

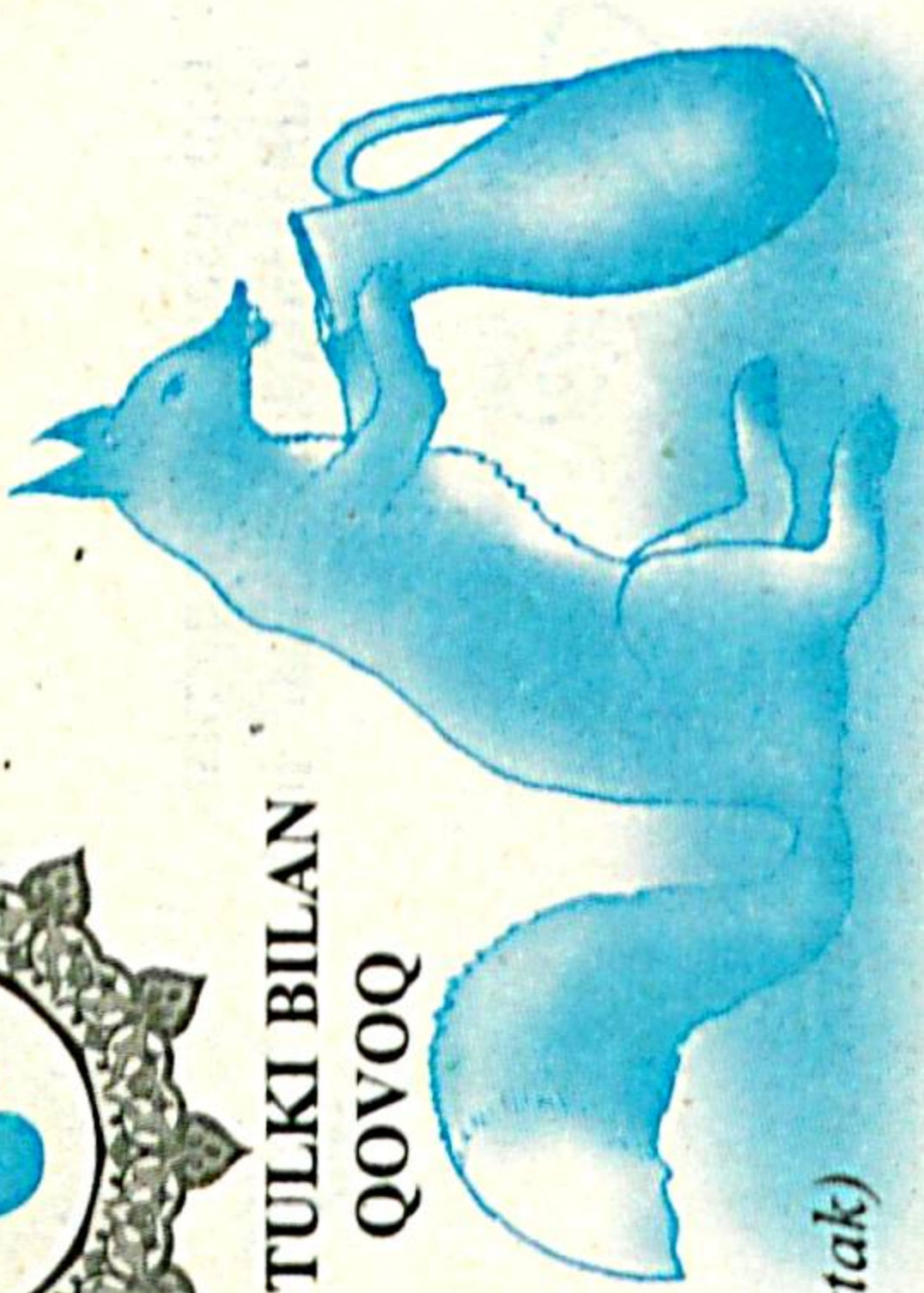
Gulnora osilib  
Ochdi-yu yopdi.  
Barnog'i qisilib,  
Doktorga chopdi.



27

Bor ekan tulki ayyor,  
Tekin oshga tap-tayyor.  
Mehnatga hech tobi yo'q,  
O'g'irliklar cheki yo'q.  
Kumush kabi oydin tun,  
Tulkivoy och qolgan kun.  
Jo'nabdi qishloq tomon  
Yashar ekan bir dehqon.  
Qo'luvndan olazarak,  
Tishlari «tarak-tarak».  
Olapar bilmasin-da,  
It shovsh qinb qilmasin-da.

## TULKI BILAN QOVOQ



## TUSHILARIDA

## TO'P TEPARDI

*Dunyo bolalari bu ismni yaxshi ko'rishadi, mashhur futbolchiga taqlid qilishlari esa uning futbol olamidagi betakrorligidandir.*

«Ispaniyaning eng yaxshi to'p urari», «Dunyoing eng kuchli futbolchisi», «Chempionlar kubogi sohibi» afsonaviy futbolchi Ronaldo Rio-de 1976-yil 22-sentabrda Jeneyroda tug'ilgan.



Jajji Ronaldoning eng sevimli mashg'uloti futbol bo'lib, hatto tushlarida ham futbol o'ynab chiqardi. Ayniqsa, dadasi to'rt yoshligida unga sovg'a qilgan to'pini quchoqlab uxlardi. Chunki kichik Roni to'pini yer-u ko'kka ishonmasdi.

Bu ismni unga onasi tanlagan. Chunki Ronaldoni va uning akasi, opasini doyasi hisoblangan shifokorning ismi Ronaldo edi-da.

Onasi Sonya xola Ronini qorong'ulikdan qo'rqishini shunday eslaydi:

– Bizning Janubda quyosh tez botadi. Roni qorong'u tushishi bilan ko'chadan uyga yugurib kelardi-da, ostona oldida «Oyi, oyijon», deb qo'rquv aralash chaqirardi. Meni ko'rgach, uyga kirardi. Hatto uyqusirab kechalari ko'zi yumuq holda xonasidan chiqib ketardi. Shuning uchun har kuni uy chiroqlarini o'chirmay yotishga harakat qilardik.

Ronaldo uch yoshigacha gapira olmagan.

Bir kuni Roniga dadasi oddiygina to'p sovg'a qildi. Endi uning quvonchi cheksiz. Axir o'zining to'pi bor-da. Kichikintoy bu to'pga xuddi tirik jonzotdek katta mehr qo'ydi.

Besh yoshidan boshlab futbol o'ynay boshladi. Roni matematikani yoqtirmasdi. Ishitiyoq bilan o'rganadigan fani – ingliz va portugal tillari edi. Otasi telefon stansiyasida ishlardi, onasi esa muzqaymoq sotardi.

U bilan opasi Ione, akasi Nelinno doimo birga edilar.

U «Valkeyra Tennis» klubida mini futbol o'ynay boshladi. Braziliyalik bolakaylar to'p bilan qoyilmaqom harakatlarni amalga oshirishardi. Bolaligidanoq u hujum uyushtirishga usta edi. O'smirlik paytida uning klubi turnirda «Vasko da ama»ni mag'lubiyatga uchratdi. Shu o'yindan so'ng uni «Soshial Ramos»ga taklif etishdi. Onasi bu xabarni eshitib, hushini yo'qotayozdi. Axir bu klub bilan Ronilar uyining masofasi naq ikki yarim soatlik yo'l edi. Ammo futbolni jon-u dilidan sevgan Roni baribir u yerga qatnay boshladi.

Bir kuni televizordan futbol o'yinlarini tomosha qilayotgan kichik Ronining xayoliga katta futbol jamoasi «Flamengo»da o'ynash istagi tug'ildi. O'sha kunning o'zidayoq uzoq yo'l bosib, katta klubga bordi. Ammo 12 yoshli bu bolakayning xatti-harakatlari klub rahbarlari va murabbiylariga yoqmadi.

U y g a qaytayotgan kayfiyatsiz o'smir bolakayni yo'lda bezorilar tunashadi. U n i n g tushlikka



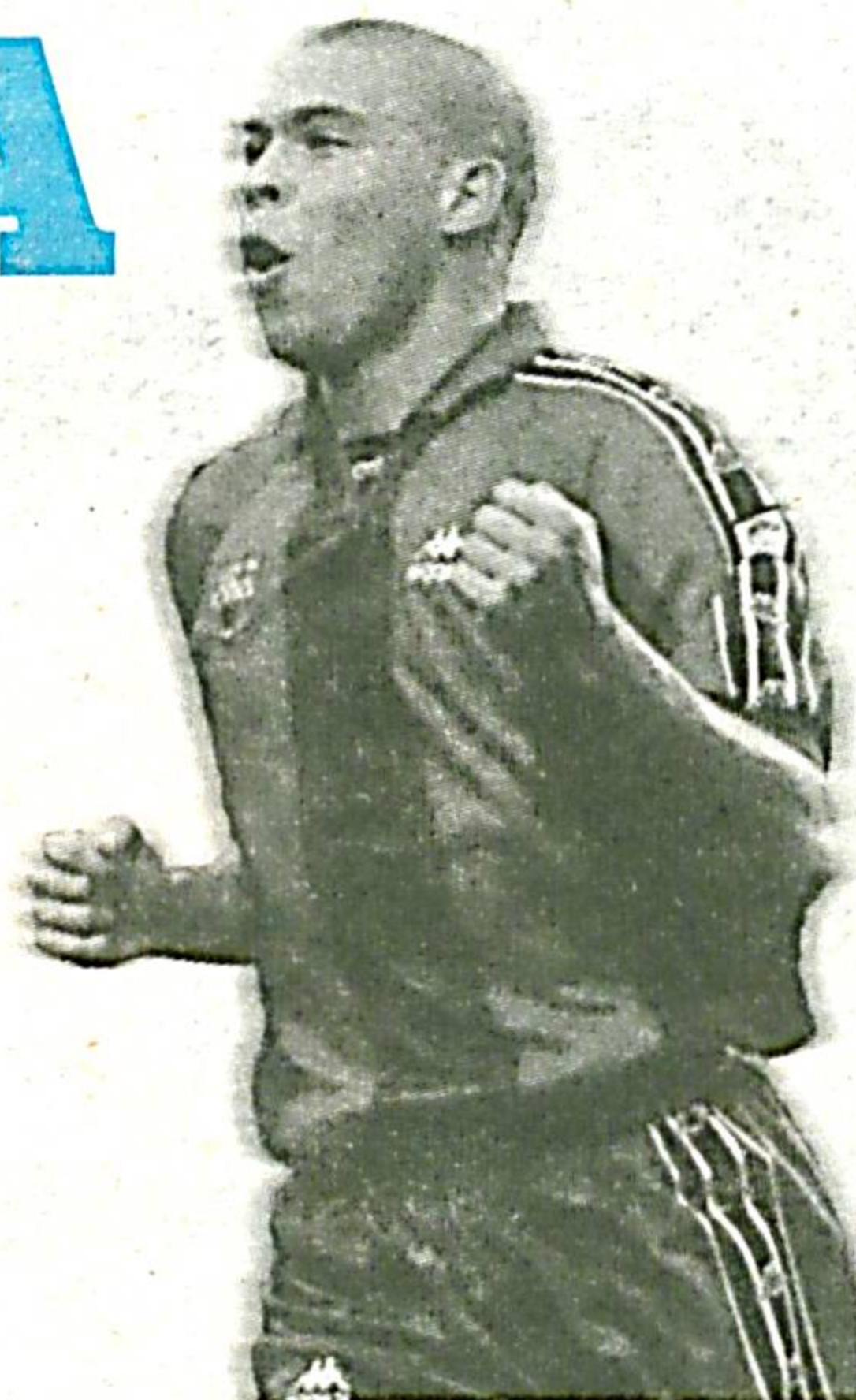
berilgan pullarini va yap-yangi soatini o'g'irlab ketishadi. Shuning uchun Ronaldodan eng baxtsiz kunlaringiz deb so'rasha, shu kunni alam bilan gapirib beradi.

#### «MEN BOY VA MASHHUR BO'LAMAN»

O'n uch yoshida u katta futbol jamoasi «San – Kristavao»ning a'zosiga aylanadi. Klubdagi o'yinlarini ko'rgan Braziliya o'smirlar terma jamoasi murabbiyi uni Janubiy Afrika chempionatiga olib ketadi.

Katta jamoa a'zosiga aylangan 16 yoshli futbolchi «Kruzeyro»ga qabul qilinadi. Mahalliy matbuot uni iste'dodli futbolchi ekanligini bot-bot yozishdan charchamasdi.

Ozoda HALIMOVA,  
talaba



## VARRAKLAR

Bolalarning sevinchlari dilga sig'may, Uchiradi varraklarni samolarga. Orzularning og'ushida uchib borar, Bolalarning yuraklari havolarga. Ko'zlaridan yiroqlashib kapalakdek, Jilo olar shabodadan u varraklar, Osmonlarda o'ynab yurgan hur malakdek, Suzib yurar turfa rangda'oq tilaklar.

Umidjon BERDIBOYEV



## USTOZINI SOG'INGAN



**BOLALAR**  
«BARKAMOL AVLOD– 2008»

Shavkat akaning murabbiylikka qaytishi haqidagi xabar kollejda tez tarqaldi. Endi uning o'quvchilari yana respublika musobaqalarida peshqadamlikni hech kimga bermaydilar.

kuchiga kuch qo'shdi. Murtoz kechagina poytaxtimizning Markaziy «Paxtakor» o'yingohi yonidagi maydonda kross bo'yicha o'tkazilgan musobaqada ham quvonarli natijalari bilan murabbiyini xursand etgan edi. 16 yoshli Murtozbek 4 km. masofaga yugurish bo'yicha musobaqada ham sovrindor bo'ldi.

Aytgandek, sportsevar bolajonlar, bilasizlarmi, sportning yengil atletika turida kross degan so'z ishlatiladi. Bu degani, notekis joylarda yugurishdir. Krossda rekord so'zi ishlatilmaydi. Yuqori natija deb ta'rif beriladi.

Ha, sizlarga kross haqida so'zlamoqchi bo'lib, Murtoz akangizni poytaxtdagi yuqori natijalarini aytishni unutibman-ku...

Hamal quyoshining nurlari tongda yoqimli bo'ladi. Xuddi uyqudan uyg'ongan chaqaloq yanglig' nurlarida oftobning tabassumi yoki erkaligimi, xullas, shunday kunlarda Murtoz akangizga ham omad quyosh nurlaridek kulib boqdi. O'zbekiston chempionati birinchiligida maydonni to'ldirgan yoshlar o'rtasida chempionlar kabi munosib harakat qila oldi.

May oyida Nukus shahrida o'tadigan «Barkamol avlod» musobaqalarida Murtozbekni yuqori cho'qqilarga boshlayotgan murabbiysi Shavkat akaga: Qo'lingiz doimo baland kelsin, degimiz keldi.



## ISKANDARNING

## G'ALABASI

Iskandarning yaqinlari uning g'alabasidan yana xursand bo'lishdi. Axir 12 yoshli Iskandar kechagina tengdoshlari o'rtasida chempion degan nomni oqladi. U poytaxtimizda o'tgan shaxmatchilar musobaqasida 8,5 ochko to'plab, yuqori natijaga erishdi.

Uning tengdoshlaridan Oleg Artemenko va Alixon Huseynov ham Iskandarga tenglashishga harakat qildilar. Ammo ularning jamg'argan ochkolari 7,5 bilan cheklandi. Musobaqa hakamlari o'zaro bellashishda bo'sh kelmagan bu tengdoshlarga qo'shimcha vaqt berdilar.

Shunda poytaxtlik Olegning qo'li baland kelib, Osiyo chempionatiga yo'llanma olishga erishdi. Demak, Iskandar jahon chempionatiga, Oleg esa Osiyo chempionatiga yo'l oladilar.



Aziz bolajonlar! Balki sizning ham tengdoshlaringiz katta-katta musobaqalarda qatnashayotgandir.

Keling, ularning yutuqlari bilan bizni ham quvontiring. Yoshlarimiz jahon maydonlarida yurt sharafini himoya qilib el-yurt ishonchini oqlamoqda. Unday o'quvchilar bilan faxrlanish zavqli. Gazetaning sahifalari g'olib bolalarga doimo muntazir bo'ladi.

Sahifani G'OLIBA tayyorladi

## BUGUNNING



## «YANGI AVLOD» LARI

Tahririyatimizga istarasi issiqqina qizaloq buvijonisi bilan kirib keldi. Uning qo'liga «Tong yulduzi» gazetasi, «Yangi avlod – 2007» IV bolalar ijodiyoti festivali laureati bo'lganligi haqidagi diplomi, maktab tomonidan berilgan «Maqto'v yorliqlari» to'plami, maqola va she'rlari bor edi. U o'zini tanishtirar ekan, quyidagilarni so'zladi:

– Men Jizzax viloyati, Forish tumanidagi 59- maktabning 5- «A» sinf o'quvchisi Barchinoy Turg'unova bo'laman. O'qishlarim a'lo. Adabiyot fanini juda yaxshi ko'raman. Ayniqsa, she'riyatni. Zulfiyaxonim, Abdulla Oripov, Muhammad Yusuf she'riyatining muxlisiman.

Bo'sh vaqtlarimda badiiy kitoblar

o'qishni, she'r va hikoyalar yozishni, rasm chizishni juda yaxshi ko'raman. Maktabimizdagi «Ilhom» ijodkorlar to'garagi a'zosiman.

Bellashuvlar, musobaqalar, tanlovlarda to'garagimiz a'zolari faol ishtirok etadi. Har bir kunimiz quvnoqlik bilan o'tadi. Bizning vaqtimizni unumli o'tkazishda bosh bo'layotgan sinf rahbarimiz, onajonim Safiya Kubeyeva, ona tili va adabiyot o'qituvchimiz Omongul opa kabi ustozlarimizdan minnatdormiz.

Kelajakda maktabim, ustozlarim ishonchini oqlashga, mustaqil O'zbekistonimizga munosib farzand bo'lishga harakat qilaman.

**Barchinoy! Pok niyatlaring ijobat bo'lsin.**

**NAZOKAT tayyorladi**



### SUMALAK

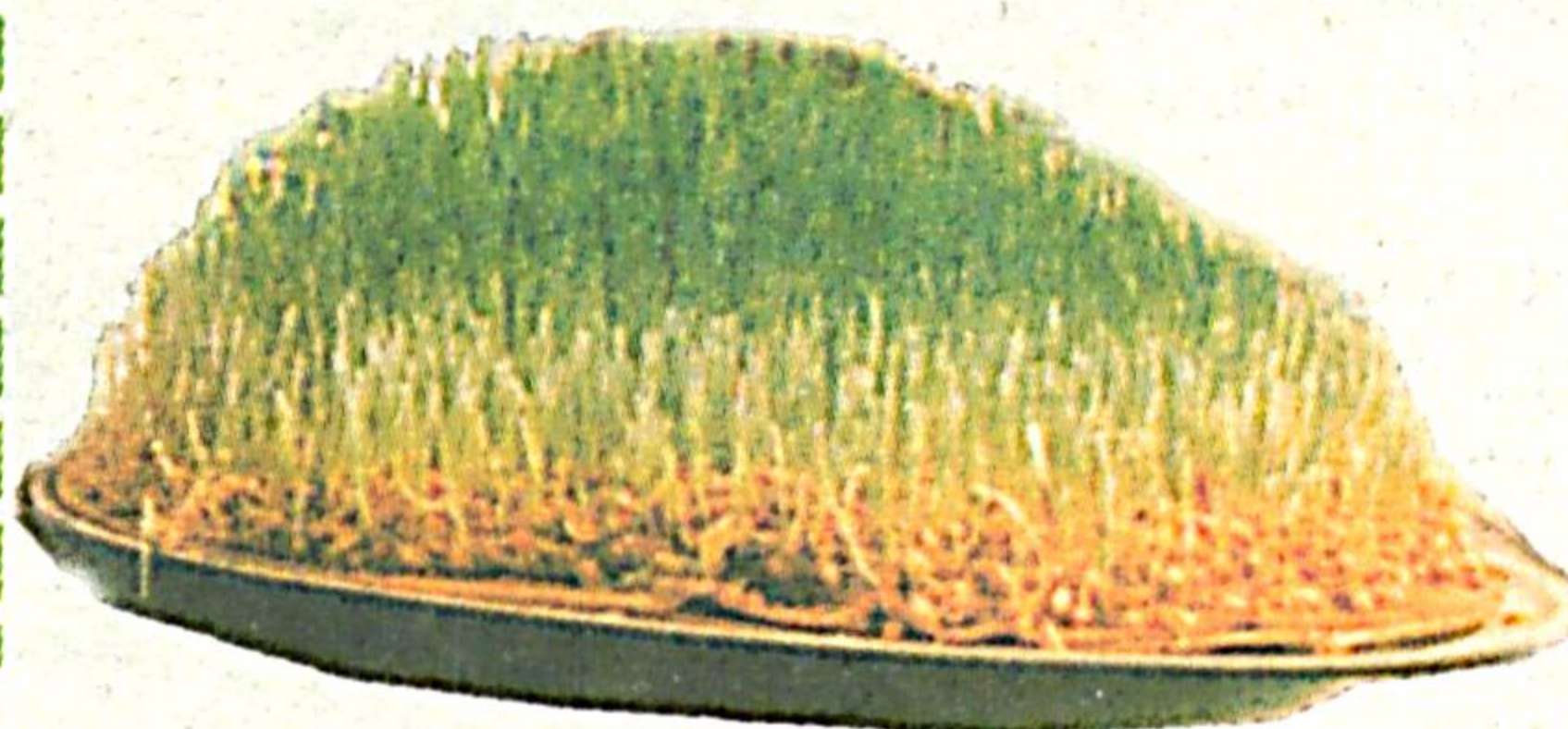
Maktabimiz hovlisida, Qaynab turar sumalak. Savob ishni boshlashibdi, Ustozlar bo'lib halak.

Keling do'stlar, sizlar ham Savob ishga qo'l uring. Sumalak tayyorlashning Sirlarin o'ylab ko'ring.

Sumalakni kavlab-kavlab, Pok niyatlar aytamiz. Sumalakka toshlar solib, Biz bahorga qaytamiz.

Davramizni qizdirib, Qizlarjon qo'shiq aytar. Tongda turgan bolalar, Sumalak olib qaytar.

**Muyassar QURBONOVA**



## YANGI NOMLAR

### Aziz bolalar!

Bugun yoshlar orasida xorijiy tillardan turli asarlarni qoyilmaqom tarjima qilayotganlar ko'pchilikni tashkil etadi. Ana shunday yosh tarjimonlardan biri Nigora Sharipovadir.

U 1985-yilda Jizzax viloyatining Zafarobod tumanida tug'ilgan. 2007-yilda Jahon tillari universitetining fransuz filologiyasi fakultetini imtiyozli diplom bilan tugatgan. Ayni paytda Chilonzor akademik-litseyi talabalariga dars berish bilan birga, sizlar uchun fransuz tilidan tarjimalar ham qilmoqda.

Quyida uning yangi tarjima asari bilan tanishasiz.

## SEN-EGZUPERINING BOLALIGI

**M. MIJO**

Antuan de Sen-Egzuperi 1900-yil 29-iyunda Lionda tug'ilgan. Uning otasi Lionda muhofaza qilish idorasida inspektor bo'lib ishlagan va 1904-yilda vafot etgan. Erining o'limidan so'ng Sen-Egzuperi xonim 5 farzandi bilan onasining, bolaligi o'tgan La Mol qasriga keldi.

U iste'dodli rassom edi. Uning rasmlarini Lion va boshqa shaharlar galereyalarida ko'rish mumkin. U bolalarini sevuvchi, mehribon ayol bo'lgan va ularni yaxshi tarbiyalagan.

La Mol qasrida bolalar baxtli edilar. Ularning enagasi Pola bolalar bilan birga o'ynar va kechqurunlari ularga hikoyalar so'zlab berardi.

Bolalar uni diqqat bilan tinglashar va ba'zida Antuan hikoyalarga o'ziga xos o'zgartirish kiritish bilan uni to'xtatardi. Va nihoyat, uxlash vaqti kelardi.

Pola sekingina chiroqni o'zi bilan birga olib chiqib ketardi. Keyin xonaga tun o'z tushlari bilan kirib kelardi.

Keyinroq Sen-Egzuperi xonim bolalari bilan Sen Morisga, xolasi

Triko xonimnikiga kelib joylashdi.

Bolalar uchun bu uyda yashash katta baxt edi. Bog'da yozning go'zal kunlarini o'tkazish, yugurish, o'ynash – hamma-hammasi ajoyib edi. Ular shundoqqina uyning yonginasida o'sgan daraxt shoxlari ustiga chiqib olishardi. U yerda Antuan she'rlar, singlisi Simona esa sehrli ertaklar yozardi.

Boqqa yomg'ir yoqqanida bolalar chordoqqa berkinishardi. Kattalar hech qachon u yerga borishmasdi. U yerda barcha turdagi kostyumlar, qalpoqlar, oyoq kiyimlari bor edi. Antuan mana shu hamma narsalarning sirini bilishni xohlardi.

Antuan 6 yoshidan beri she'rlar yozardi. U shu bilan birga, mexanikaga ham qiziqar ekan.

Singlisi Simonaning hikoya qilishicha, she'r yozadigan daftarining varaqlariga dvigatel loyihalarini chizardi.

– Qara, – dedi u, – bu aeroplan dvigateli. Bu telefon, bu esa g'ildirakda ko'tariladigan aeroplan. Men yangi qurilmamda uchganimda, odamlar: «Yashasin Antuan de Sen-Egzuperi!» deyishadi.

...Soat tungi o'n bir. Hamma uxlayapti. Eshik taqilladi. Bu Antuan edi, ko'ylakda, yelkasida yopinchiq bilan.

– Men she'r o'qishga keldim.

– Lekin, Tonio, biz uxlayapmiz.

– Hech narsa qilmaydi. Uyg'oning! Oyimning xonasiga.

– Oyim ham uxlayapti.

– Uni uyg'otamiz. Ko'rasiz, juda yaxshi bo'ladi.

Onasi ham shu tarzda norozilik bildirdi. Keyin hamma o'tirib, tungi soat birgacha she'r tinglashdi.

Sen-Egzuperi xonimning xolasi Triko xonim tez-tez Antuanni jazolab turardi.

Bir kuni kechqurun Antuan xivchin bilan jazolanishi kerak edi. Ukasi va singillari uni eshik orqasida kutib turishardi. Uning ko'zlari qup-quruq holda chiqib keldi va: «Men hech narsani his qilmayapman», dedi.

Bu davrda birinchi aeroplanlar osmonga ko'tarilishni boshlashdi. Qasrdan bir necha kilometr uzoqlikda, Amberiyeda uchish maydonchasi joylashgandi. Antuan ba'zida velosipedda u yerga borardi. Aerodromga kelib apparatlarni tomosha qilar, do'stlariga aylangan mexaniklar bilan suhbatlashardi. Bir kuni, hali u o'n bir yoshligida, uchuvchilardan biri uni o'zi bilan birga qishloq ustidan uchirdi.

Bu uchuvchining ismi Jyul Vedrin edi. U 1914-yildagi urushdan oldin dunyoning eng buyuk uchuvchilaridan biri bo'lgan.

**Fransuz tilidan N.SHARIPOVA tarjimasi**



**BOSH MUHARRIR:**  
**To'liqin HAYITOV**

**TAHRIR HAY'ATI:**  
Turobjon JO'RAYEV,  
Dilbar ALIMJONOVA,  
Qahramon QURANBOYEV,  
Jabbor RAZZOQOV  
(«O'zbekiston» NMIU Bosh muharrir o'rinbosari),  
Dilmurod RAHMATILLAYEV,  
Dilshoda DADAJONOVA,  
Feruza JALILOVA  
(Bosh muharrir o'rinbosari),  
Sobirjon SHARIPOV,  
Ergashvoy SARIQOV

**Muassislar:**  
O'zbekiston matbuot va axborot agentligi,  
O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi,  
«KAMOLOT» yoshlar ijtimoiy harakati Markaziy Kengashi,  
«SOG'LOM AVLOD UCHUN» hukumatga qarashli bo'lmagan xalqaro xayriya jamg'armasi

Dizayner va sahifalovchi:  
**Elyor ESHCHONOV**  
Navbatchi:  
**Gulyuz ORIFJONOVA**

**Rassomlar:**  
**Nodira MIRZAYEVA,**  
**Feruz MATYOQUBOV**

**Manzilimiz:**  
700129,  
Toshkent shahri,  
Navoiy ko'chasi, 30-uy.  
Obuna indeks: 198.  
e-mail: tong1924@mail.ru

**Tel: 244-27-25, 244-63-08**  
**Tel./faks: (99871) 244-38-10**

Gazeta O'zbekiston matbuot va axborot agentligida  
0208-raqam bilan 2007-yil  
2-fevralda ro'yxatdan o'tgan.

«O'zbekiston» nashriyot-matbaa ijodiy uyida chop etildi.  
Haftaning dushanba kuni chiqadi. Shakli A-3,  
2 bosma taboq.  
**Adadi - 59116**  
**Buyurtma N: J 4919**

